



Српско археолошко друштво

Народни музеј Панчево



НАРОДНИ МУЗЕЈ
ПАНЧЕВО

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLІ СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Панчево, 31. мај - 2. јун 2018. године

Програм, извештаји и апстракти

135 ГОДИНА СРПСКОГ АРХЕОЛОШКОГ ДРУШТВА

Панчево 2018

Организациони одбор скупа

Саша Павлов, градоначелник Града Панчева

Немања Ротар, члан Градског већа Града Панчева задужен за културу и омладину

Мирослав Бирцлин, директор, Народни музеј Панчево

Јелена Ђорђевић, Народни музеј Панчево

мр Војислав Ђорђевић, Народни музеј Панчево, секретар Српског археолошког друштва

Богдана Опачић, Завод за проучавање културног развитка, председик УО Народног музеја Панчево

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

проф. др Ненад Н. Тасић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Наташа Миладиновић-Радмиловић, Археолошки институт, Београд

dr Mario Novak, Institut za antropologiju, Zagreb, Hrvatska

др Кристина Шарих, Рударско-геолошки факултет, Универзитет у Београду

доц. др Дејан Радичевић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Народни музеј Панчево

За издавача: Адам Црнобрња и Мирослав Бирцлин

Штампа: Studio M, Beograd

Тираж: 200

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-07-6

XLI скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва финансиран је средствима Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

САДРЖАЈ

Поздравна реч.....	5
Програм LXI годишњег скупа.....	6
Извештај о раду УО САД.....	17
Извештај о финансијском пословању САД.....	22
Предлог финансијског плана рада САД за следећи период.....	24
Извештаји о раду секција САД.....	25
Одбрањени радови на катедри за археологију.....	31
Записник са XL скупштине САД.....	33
Самостални стручњаци у култури (обавештење).....	40
Трибина: могућност проширења листе категорисаних археолошких налазишта.....	45
Резимеи.....	46
План Панчева са убележеним местима.....	118

анализа није довољна за популациону диференцијацију и реконструкцију миграција. Реконструкција мобилности и миграција захтева пре свега добијање апсолутних датума за све обрађене некрополе, а потом примену мултидисциплинарних хемијских истраживања стабилних изотопа на скелетним остацима.

Наташа Миладиновић-Радмиловић, Археолошки институт, Београд
Драгана Вуловић, Београд
Неда Димовски, Градски музеј Суботица

СЛУЧАЈЕВИ ФУЗИЈЕ САКРУМА И ИЛИЈАЧНИХ КОСТИЈУ НА СРЕДЊОВЕКОВНИМ НАЛАЗИШТИМА У СРБИЈИ

Фузија сакрума и илијачне кости, односно сакрализација илијачне кости, може настати као последица дифузне идиопатске скелетне хиперостозе (DISH), анкилозирајућег спондилитиса (AS), ентезопатије, инфективних обољења (нпр. туберкулозе), или као последица било једне или више понављајућих траума зглоба. С обзиром да су истраживања показала да се чешће јавља код старијих особа мушког пола, потенцијални узрочници могу бити и хормонског (анкилоза зглоба се ређа јавља код жена, ради неопходног очувања функције сакроилијачног зглоба и евентуално лакшег порођаја) или механичког карактера (сакроилијачни зглоб код мушкараца изложен је већем физичком стресу и већој телесној маси).

Иако је уобичајена код рецентних популација, сакрализација илијачних костију се ретко среће на археолошким локалитетима. Код нас је пронађена на костима са само четири средњовековне некрополе: *Civitas Sancti Demetri* (локалитет 85, гроб 45 (I): одрасла особа, женског пола, стара 30–40 година), Рудник (локалитет Маџарско Брдо, гроб 4: одрасла особа, мушког пола, стара 27–30 година), Омољица (локалитет Преко Слатине, гроб 107: одрасла особа, мушког пола, стара 50+ година) и Мајдан (локалитет Манастириште, гроб 196: одрасла особа, мушког пола, стара 45–55 година; гроб 433: одрасла особа, мушког пола, непознате старости и гроб 438: одрасла особа, мушког пола, стара 45–55 година). Само два случаја (*Civitas Sancti Demetri* и Рудник) су до сада објављена у стручној литератури.

У презентацији ће, поред случајева сакрализације илијачних костију са локалитета у Србији, бити представљена етиологија, учесталост и полна дистрибуција овог обољења, начин његовог испољавања

(унилатерално и билатерално), степен функционалности, односно дисфункционалности, таквих зглобова, као и могућност утврђивања полне припадности скелета на основу облика самог места фузије, односно тзв. *sacroiliac joint bridging-a* (SIB).

Маја Миљевић, Београд

**ЗДРАВСТВЕНИ ПОРЕМЕЋАЈ У РАСТУ И РАЗВОЈУ
У СРЕДЊЕМ ВЕКУ: ПРИМЕР ЖЕНЕ САХРАЊЕНЕ
НА ЛОКАЛИТЕТУ ЂУРИНЕ ЋЕЛИЈЕ (XV-XVII ВЕК)
У ОБЛАСТИ РУДНИКА**

Поремећаји у расту и развоју који остављају траг на скелетима, врло често доводе до озбиљних здравствених проблема који могу негативно утицати на обављање свакодневних физичких активности. Овакви поремећаји детектовани на древним скелетима су драгоцени јер омогућавају боље разумевање ендокриних болести у прошлости, али и како је изгледао живот оболелог појединца који је морао да живи под отежаним околностима. Један такав пример поремећаја у расту и развоју, представља скелет жене, старости 35-40 година (Гроб 7а), са позносредњевековне некрополе на локалитету Ђурине ћелије. Метричким анализама утврђено је да је њена телесна висина износила 179,25 - 189,93 цм што је значајно изнад просека код популације из овог периода. Констатоване су и промене у расту и развоју на посткранијалном скелету, као што је несрастање проксималне епифизе са дијафизом левог фемура. На оба карлична крила као и на фемурима са латералних страна уочене су биомеханичке модификације (улегнућа) која могу да укажу на неку врсту бандажирања које је евентуано могло да олакша њено кретање. Поред ових промена, уочене су патолошке промене на кичменом стубу, где је дошло до срастања ртних наставака на торакалним пршљеновима и фузије ребара са пршљеновима које могу да укажу на дифузну идиопатску скелетну хиперостозу (DISH) или анклиозирајући спондилитис. Такође, запажене су билатералне периосталне реакције на дугим костима доњих екстремитета које могу бити у склопу овог поремећаја. Могуће палеопатолошке интерпретације су да се овде ради о синдрому прекомерног раста (хиперпитуаритизму-гигантизму и/или акромегалији) који се може јавити у пратњи дегенеративних болести зглобова, DISH, ерозивних артропатија, инфективних болести. Целокупно здравствено стање на које указује палеопатолошка слика указује на отежано кретање као и на тешкоће при обављању и других свакодневних активности.

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

902/904(497.11)(048)

902/904:005.745(497.11)“2018”(083.97)

902/904:061.2(497.11)“2018”

СРПСКО археолошко друштво (Београд). Скупштина (41 ; 2018 ; Панчево)

Програм, извештаји и апстракти : 135 година Српског археолошког друштва / Српско археолошко друштво, ХЛI Скупштина и годишњи скуп, Панчево, 31. мај - 2. јун 2018. године ; [приредили Адам Црнобрња и Војислав Филиповић]. - Београд : Српско археолошко друштво ; Панчево : Народни музеј Панчево, 2018 (Београд : Studio M). - 119 стр. ; 21 cm

Текстови на срп. (ћир. и лат.) и енгл. језику. - Тираж 200.

ISBN 978-86-80094-07-6 (САД)

1. Српско археолошко друштво (Београд). Годишњи скуп (41 ; 2018 ; Панчево)

а) Српско археолошко друштво (Београд). Годишњи скуп (41 ; 2018 ; Панчево) - Програми б) Археолошка истраживања - Србија - Апстракти
COBISS.SR-ID 263935756